

„Az irat elektronikus iratról
készített másolat”

Alkotmánybíróság

Kunszentmártoni Járásbíróság útján

KUNSZENTMÁRTONI JÁRÁSBÍRÓSÁG	
Fővárosbíró	Kor János
Postafiók	1000 KUNSZENTMÁRTON, FŐVÁROSI TITKARSÁG
Elektronikus irat	2020 MARE 06
Példány	1
Melléklet	1 db
Fővárosbíró	20237 / 2017/93

Tisztelt Alkotmánybíróság:

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. § alapján [REDACTED]
[REDACTED] (továbbiakban: Indítványozó) jogi képviseletében eljárva
(ügyvédi meghatalmazás P/1. szám alatt csatolva) az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Kunszentmártoni Járásbíróság 8.P.20. 239/2017/83. számú ítéletének és a Szolnoki Törvényszék 1.Pf.20.807/2019/5. számú, az Indítványozó részére 2020. január 6. napján kézbesített ítéletének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azokat semmisítse meg a [REDACTED] Polgármesteri Hivatal jegyzőjének 569-5/2017. számú határozatára kiterjedő hatállyal.

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 52. § (5) bekezdése értelmében az Indítványozó kéri adatai zártan kezelését.

I.

Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) Jogalap

A kérelem anyagi jogi alapja Magyarország Alaptörvényének VI. cikk (1) bekezdése (magán- és családi élet tisztelgetben tartásához való jog) és (2) bekezdése (az otthon nyugalomához való jog), XX. cikk (1) bekezdése (testi és lelki egészséghez való jog) valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog – fegyveregyenlőség elve).

Kérelmem eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI törvény 27. § (1) bekezdése, amely alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangját, és

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/00596-0/2020
Érkezett:	2020 MARE 18.
Példány:	1
Melléklet:	5 db
Kezelőiroda:	[Signature]

megsemmisíti az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvénnyel ellentétes bírói döntést.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Az alkotmányjogi panasz eljárás megindításának feltétele alapvetően a rendes jogorvoslati lehetőségek kimerítése. A jogorvoslati lehetőség kimerítésének kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgálatra, mint rendkívüli jogorvoslatra. Ennek megfelelően Indítványozó a rendelkezésre álló rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, felülvizsgálati eljárást nem kezdeményezett, az nincs folyamatban.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

A Szolnoki Törvényszék I.Pf.20.807/2019/5. számú 2019. november 28-án kelt végzését 2020. január 6. napján kézbesítették elektronikus úton az Indítványozó részére.

A NISZ Zrt. tájékoztatása alapján 2020. február 29-én (szombat) 0:00 órától 08:00 óráig a Személyre szabott Ügyintézési Felület (SZÜF) karbantartás miatt nem volt elérhető. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 394/G. § (10) bekezdése, valamint a 2016. évi CXXX. törvény 617. § alapján 2020.02.29. napja a napokban megállapított határidőkbe nem számít bele. Valamint az Országos Bírósági Hivatal elektronikus ügyintézését támogató rendszerének üzembiztos működése érdekében végzett karbantartási munkák miatt 2020.03.07. (szombat) 00:00 órától 23:59 percig az elektronikus ügyintézés (beadványok érkeztetése, kiadványok kiküldése, végzések közzététele) szünetelt, ezért a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 394/G. § (10) bekezdése, valamint a 2016. évi CXXX. törvény 617. § alapján 2020.03.07. napja a napokban megállapított határidőkbe nem számít bele.

Tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő megtartásra került.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az Indítványozó személyes érintettségét igazolja, hogy a jelen beadványban támadott ítéletek olyan eljárásban születtek, melyben Indítványozó felperesi minőségben vett részt.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.

Jelen beadvány tárgya olyan a bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, amely Indítványozó otthonának, családi életének megsértésén keresztül emberi méltóságát is sérti. Indítványozó magánszférája, otthonának nyugalma érdekében kezdeményezett birtokvédelmi eljárást, illetve pert, amely során a bíróságok teljes mértékben figyelmen kívül hagyták az Alaptörvényben biztosított jogait. Az Alkotmánybíróság következetesen alkalmazott gyakorlata értelmében (lásd 13/2016. (VII. 18.) AB határozat indokolása) abban az esetben, ha bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, döntése alaptörvény ellenes lesz, tehát erre tekintettel jelen beadvány tárgyával az Alkotmánybíróságnak érdemben kell foglalkoznia.

A befogadási eljárás során az Alkotmánybíróság korábban a 3064/2019. (III. 29.) számú határozatában úgy ítélte meg, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek minősül annak a kérdésnek az eldöntése, hogy sérti-e a fegyverek egyenlőségének követelményét az, ha a közigazgatási nemperes eljárásban a jogerős döntés meghozatala előtt a kérelmezőnek nincs lehetősége reagálni a kérelmezett nyilatkozatára/ellenkérelmére. Ennek megfelelően alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek kell tekinteni azt is, ha a perben álló egyik fél a bíróság által elmaradt tájékoztatás miatt nem tud eleget tenni bizonyítási kötelezettségének. Jelen ügyben az tekinthető alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek, hogy sérti-e a fegyverek egyenlőségének elvét az, hogy a bíróság mivel nem teljesítette 1952. évi III. tv., (továbbiakban: rPp.) 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségét az Indítványozó felperes felé, így nem volt lehetősége új szakértői vizsgálat lefolytatását indítványozni, ami miatt a másik félhez képest aránytalanul nehezebb helyzetbe került az eljárásban.

A magán és családi élethez, otthon nyugalamához és testi lelki egészséghez való jog kapcsán pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy az eljáró hatóságok és bíróságok miként viszonyulnak egy nagy zajterheléssel járó cselekményhez, mely a mindennapi életet rendkívül megnehezíti és terhessé teszi. Ilyen típusú jogsértésnek mindenki az alanya lehet, ezért az ügynek önmagán túlmutató, alapjogokat érintő alkotmányjogi jelentősége van.

A panasz az alábbiakban kifejtettek szerint hangsúlyozottan nem ütközik az ún. negyedfokú jogorvoslat tilalmának elvébe, a beadványban foglaltakat semmiképpen nem lehet ekként

értelmezni, az egyértelműen ellentétes lenne a Panaszos előadásával és annak szándékolt tartalmával. A Panaszos tisztában van vele, hogy a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon. {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]} A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat. {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}. Panaszos kérelme nem is erre irányul – még burkoltan sem –, hanem annak megállapítására, hogy a bíróságok ítéletei megsértették a testi- és lelki egészséghez, magánélethez és tisztességes eljáráshoz való jogát.

II.

Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

Tények

1. Indítványozó 2017. május 29-i kelezéssel birtokvédelmi kérelmet terjesztett elő a [REDACTED] Község Jegyzői Hivatalához (P/2. számú melléklet. Indítványozó kérte, hogy a jegyző a 17/2015. (II.16) Korm. rendelet alapján indítson birtokvédelmi eljárást annak érdekében, hogy a [REDACTED] Kft.-t, mint birtoksértőt tiltsa el a birtoksértő magatartás gyakorlásától olyan módon, hogy kötelezze a Kft.-t a tulajdonát képező kamionnak és a hűtős félpótkocsinak az Indítványozó otthonaként szolgáló ingatlana előtti parkoltatásának befejezésére.
2. Kérelme indoklásaként Indítványozó előadta, hogy a kamion és a hozzá kapcsolt hűtős félpótkocsi (NTF-066 frsz-ú Scani nyerges vontató és az XVV-642 frsz-ú hűtés félpótkocsi) IV. kerest dűlőben való parkolása birtoksértést valósít meg, mivel az általa keltett zaj és füst zavarja Indítványozó és családja, valamint szomszédjai lakhatásának nyugalját. A szakaszos hűtés átlagban 10-15 perc, 100-103 dB aggregát zajterhelés után 30-40 perc szünettel, míg a folyamatos hűtés folyamatos, 100-103 dB aggregált zajterhelést jelent, ami az Indítványozó otthonában tartózkodást elviselhetetlenné teszi, nyugalmaikat tartósan zavarja, pihenésüket akadályozza.
3. A [REDACTED] Polgármesteri Hivatal, 569-5/2017. számú, 2017. június 22. napján kelt határozatával az Indítványozó birtokvédelmi kérelmét elutasította. A határozat indokolása szerint a [REDACTED] Kft. védekezése arra irányult a birtokvédelmi eljárásban, hogy a

vontató a legkönyezetkímélőbb és legcsendesebb gépjármű a jelenleg forgalomban lévő gépjárművek között, valamint csatolta a [REDACTED] Nonprofit Kft. által kiadott útkezelői hozzájárulást másolatban, illetve egy iratot az elméleti átlagos hangnyomás szintről. A [REDACTED] Polgármesteri Hivatala arra tekintettel állapította meg, hogy nem történt birtokháborítás, a [REDACTED] Kft. rendelkezett útkezelői hozzájárulással, illetve a „közúti forgalmat” nem zavarja. A [REDACTED] Polgármesteri Hivatala csak videofelvételek megtekintése alapján állapította meg, hogy a járműszerelvény nem okoz olyan mértékű füstöt és zajt, ami a környezetben élők lakhatását és nyugalmaát zavarja, hivatalos zajszint mérésre az eljárásban nem került sor.

4. Indítványozó a határozat megváltoztatásának érdekében pert indított, és keresetében (P/3. számú melléklet) kérte a bíróságot, hogy birtoksértést megállapítva kötelezze az alperest a birtoksértő magatartás abbahagyására és tiltsa el a sérelmezett magatartás jövőbeli gyakorlásától. (Figyelemmel arra, hogy a per során a per tárgyát képező hűtős félpótkocsi értékesítésre került, Indítványozó aszerint módosította a kereseti kérelmét, hogy az kiterjedjen alperes által használt új hűtős pótkocsi zavaró parkoltatásának megszüntetésére is.)

5. Indítványozó az eljárás során kifejtette, hogy a birtokvédelmi eljárásban szereplő időintervallum 12 hónap eseményeit öleli fel, ezen belül 13 hűtési nap volt, ebből 10 szakaszos hűtés, esetenként 57 óra hosszát is meghaladó időtartamban. De a vizsgált 12 hónapból ezek csak a hűtési tevékenységek, ezen kívül különféle karbantartás, hűtőaggregátor üzemanyaggal feltöltése, alkalmanként olajcsere, kerékcsere, a kamion motorjának működtetése, hűtő aggregát üzemeltetése is rendszeresen rendkívül zavaró jelenségként megvalósult. A jogsértést súlyosította, hogy indítványozó nem tudhatta, hogy a fenti cselekményekre mikor kerül sor, így nem tudott ellen pl. elutazással védekezni. Mindez pedig a peres eljárás alatt is (és jelenleg is) egész éjszakákon át zavarta Indítványozót.

6. Indítványozó hivatkozott az alperes által benyújtott, 2017. június 10-i keltezésű nyilatkozatra (táblázat P/4. szám alatt mellékelve), mely szerint a hűtős félpótkocsi zajkibocsátása 103 dB, amely 1 méteren belül mérhető, de még 30,5 méternél is 67 dB a zajkibocsátás, ami jelentősen nagyobb a megengedettnél, mindezt pedig az Indítványozó kérelmére lefolytatott igazságügyi szakértői vizsgálat is megerősítette.

7. Indítványozó a 2019. április 23-án kelt előkészítő iratában (P/5. számú melléklet) a zajvédelemről szóló tudományos könyvből idézve hívta fel a bíróság figyelmét arra, hogy a 65 dB körüli zajok már az emberi szervezet működését is zavarják, fejfájással, fáradtságérzettel jár, hajlam esetén kiválthat egyes betegségeket, magas vérnyomást, gyomorfekélyt, keringési

zavarokat. Ilyen szempontból egyaránt káros az állandósult háttérzaj, illetve a megszakított zaj is. A szakértő 71-75 dB mértékű legnagyobb zajterhelést mért, ami ennek megfelelően veszélyes mértékű zajnak minősül. A 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM rendelet szerint üzemi zajforrás esetén a zajtól védendő területen a zajterhelési határérték nappal 50dB, míg éjjel 40 dB. Ennek a határértéknek külső homlokzat, lakószoba előtt 2 méterrel kell teljesülnie, amiről jelen esetben nem teljesült.

8. A Kunszentmártoni Járásbíróság 8.P.20.239/2017/83. számú, 2019. július 4. napján kelt ítéletében (P/6. számú melléklet) Indítványozó keresetét elutasította. A bíróság indokolása szerint a 2013. évi V. törvény (továbbiakban Ptk.) 5:5 § (1) bekezdése értelmében a birtokost akkor illeti meg birtokvédelem, ha a birtoklásában jogalap nélkül háborítják. A bíróság az Indítványozó indítványára igazságügyi zaj- és rezgésvédelmi szakértői vizsgálatot rendelt el az alperes birtokában lévő szerelvény hangkibocsátás mértékének megállapítására. A bíróság megállapította, hogy az elkészült szakvélemény több ponton hiányos volt, kiegészítésre szorult, mivel nem tartalmazta, hogy a zajmérés milyen technikai eszközzel történt, illetve ellentmondó adatokat tartalmazott. A szakértői vélemény kiegészítése során megállapítást nyert, hogy a zajmérésre nem hitelesített mérőeszközzel került sor, továbbá, hogy a zajszintmérés nem az alperes által rendszerint használt teljesítmény meghatározásával történt.

9. Az alperes jelezte a bíróságnak, hogy a szakértői véleményt aggályosnak találja, amely álláspontot a bíróság is osztotta, ezért azt a bizonyítékok köréből ítéletében kirekesztette. Arról, hogy az Indítványozó állításait megerősítő szakvéleményt a bíróság aggályosnak tartja, ami azt jelenti, hogy várhatóan kirekesztésre fog kerülni a bizonyítékok közül, Indítványozó nem kapott tájékoztatást, ezért újabb szakértő kirendelését nem indítványozta. Az alperes az eljárás során, tekintettel arra, hogy számára a szakértői vélemény kedvezőtlen eredményeket tartalmazott, újabb szakértő kirendelését indítványozta, de indítványát később visszavonta abból az okból, hogy a pótkocsi ekkor került értékesítésre, vagyis nem állt az alperes birtokában. Újabb szakértői bizonyításra tehát az eljárásban nem került sor, a bíróság kizárólag a meghallgatott tanúk vallomása alapján jutott arra a következtetésre, hogy az alperes az indítványozót nem háborította jogalap nélkül.

10. Indítványozó az ítélettel szemben fellebbezést (P/7. számú melléklet) nyújtott be, melyben elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelemnek való helyt adást, másodlagosan pedig a hatályon kívül helyezést és az elsőfokú bíróság új eljárásra kötelezését. A fellebbezés indokolásában Indítványozó előadta, hogy az igazságügyi szakértői vélemény kirekesztésére alaptalanul került sor, mivel a szakértői vizsgálat során rögzített

adatok megfeleltek a perbeli adatok között rendelkezésre álló műszaki adatlapon rögzített hangkibocsátásra vonatkozó adatoknak, ezért a mért adatok nem voltak aggályosnak tekinthetők. Éppen ezért a műszaki adatlap önmagában is megfelelően igazolja, hogy a kibocsátott zaj a hűtökocsi Indítványozó ingatlanához való közelsége okán túllépi a 27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM együttes rendeletben meghatározott határértéket. A 93/2007.(XII. 18.) KvVM rendelet 4. mellékletének 1.4.pontja szerint az üzemi zajforrásra vonatkozó mérést a rendszeresen előforduló legkedvezőtlenebb üzemi állapotban kell elvégezni, ezért nem volt önkényes az, hogy a szakértő a legkedvezőtlenebb üzemállapot alapulvételével végezte a mérést. Mindemellett Indítványozó hangsúlyozta, hogy a bíróság súlyosan megsértette a fegyveregyenlősége elvét, amikor az alperes bizonyítási indítványának visszavonását követően nem tájékoztatta az Indítványozót arról, hogy a szakvéleményt ki kívánja rekeszteni a bizonyítékok köréből, így nem volt lehetősége új szakértő kirendelését indítványozni és bizonyítási kötelezettségének emiatt nem tudott eleget tenni.

11. Indítványozó fellebbezésében arra is hivatkozott, hogy a bíróság kizárólag olyan tanúk vallomására alapozta döntését, akik jóval távolabb laknak a zajforrástól, mint az Indítványozó, ráadásul az, hogy a tanúkat saját távolabbi ingatlanukban nem zavarja a zaj, nem alapozhatja meg annak megállapítását, hogy az Indítványozót sem zavarhatja, különös tekintettel arra, hogy a zaj kibocsátás kifejezetten az Indítványozó ablaka alatt történik.

12. A másodfokú bírósággént eljáró Szolnoki Törvényszék 1.Pf.20.807/2019/5. számú, az Indítványozó részére 2020. január 6. napján kézbesített ítéletében (P/8. számú melléklet) az elsőfokú ítéletet kizárólag a perköltség vonatkozásában változtatta meg, egyebekben azt helybenhagyta. a másodfokú bíróság indokolásában kifejtette, hogy valóban történt eljárás szabálysértés, azonban az a törvényszék álláspontja szerint nem hatott ki az ügy érdemi elbírálására, így nem volt szükség az ítélet hatályon kívül helyezésére.

13. A törvényszék megállapította, hogy a szakértői véleményt, mint bizonyítékot a bíróság az eljárást befejező határozatában, az érdemi döntés indokolása során értékeli, így annak kirekesztését nem is közölheti a felekkel, azonban azt, ha a beszerzett szakvéleményt aggályosnak tartja, arról a régi polgári perrendtartás (1952. évi III. tv., továbbiakban: rPp.) 3. § (3) bekezdése értelmében kellően egyedicsített módon tájékoztatást kell adnia. Ennek megfelelően a törvényszék megállapította, hogy 78. sorszámú végzésben foglalt tájékoztatásból az egyértelműen nem derült ki, hogy az elsőfokú bíróság a már beszerzett szakvéleményt aggályosnak tartja és ennek hiányában az Indítványozó nem dönthetett arról, hogy az egyébként

14. A másodfokú bíróság a perben alkalmazandó alapvető anyagi jogszabályként a Ptk. 5:23. §-ra hivatkozott, amely szerint a tulajdonos a dolog használata során köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amellyel másokat, különösen a szomszédokat szükségtelenül zavarná, vagy amellyel jogaik gyakorlását veszélyeztetné. A bíróság tehát külön hangsúlyozta, hogy álláspontja szerint nem önmagában a zavarás léte, hanem annak szükségtelen mértéke bír jelentőséggel, ami már birtokvédelmi eljárást alapoz meg. Ennek megfelelően a törvényszék leszögezte, hogy a per fő tárgyról történő döntés a bíróság mérlegelési tevékenységén alapuló jogkérdés. A bíróság tehát a zavarás szükségtelen mértékének meghatározása során a szakvéleményt nem tekintette ügydöntő bizonyítéknak, ugyanis álláspontja szerint a mért zajszintnek nincs jelentősége ebből a szempontból. A másodfokú bíróság szerint tehát az alperesi zavaró magatartás nem éri el azt a mértéket, ami szükségtelenül zavarónak minősül, mivel az csak évi 12 alkalommal valósul meg, ami a bíróság szerint a zaj mértékétől függetlenül önmagában kizárja azt, hogy ez a magatartás a szükségtelen zavarás fogalmát kimerítse.

Jogi érvelés

Az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított tisztességes eljáráshoz való jog

15. Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy **valamely perben a jogait és kötelezettségeit** törvény által felállított, független és pártatlan **bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.**

16. Az Alkotmánybíróság Alaptörvény hatálybalépését követően is töretlen gyakorlata értelmében a tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás „méltánytalan” vagy „igazságtalan”, avagy „nem tisztességes”.

17. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog értelmezésére vonatkozó alkotmánybírósági gyakorlatnak a 3025/2016. (II. 23.) AB határozatbeli összefoglalása alapján „egy eljárás tisztességességét mindig esetről estre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembevételével, ettől függetlenül ugyanakkor nevesíteni lehet számos olyan követelményt, amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön. Polgári peres eljárásban így a tisztességes bírósági tárgyalás követelményének része a bírósághoz

fordulás joga [...] a tárgyalás igazságosságának biztosítása [...], a tárgyalás nyilvánossága és a bírósági döntés nyilvános kihirdetése [...], a törvény által létrehozott bíróság [...], független és pártatlan eljárása [...], illetve a perek észszerű időn belül való befejezése [...]”.

18. A fegyverek egyenlősége a tisztességes eljárás egyik meghatározó eleme, amely alapvetően a büntetőeljárásban biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. Az Alkotmánybíróság bár a fegyverek egyenlőségének elvét alapvetően a büntetőeljárás kapcsán értelmezte, azonban a tisztességes eljáráshoz való jog alapján alkalmazhatónak találta azt minden bírósági eljárás tekintetében is {10/2017. (V. 5.) AB határozat, Indokolás [61]}.

19. A XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező fegyverek egyenlősége elvének állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság a 3333/2019. (XI. 26.) számú határozatában arra mutat rá, hogy a fegyverek egyenlőségének elvéből következően a peres feleknek egyenlő esélyt és alkalmat kell arra biztosítani, hogy tény- és jogkérdésekben véleményt formálhassanak és állást foglalhassanak. Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy amíg a bírósági eljárás kiegyensúlyozottságához fűződő jog abszolút, azaz korlátozhatatlan, addig az egyes részjogosultságok más alapjogok vagy alaptörvényi értékek viszonylatában a szükségesség/arányosság kritériumrendszerében érvényesülnek {lásd például: 3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [27]}.

20. A fegyverek egyenlősége elvének megfelelő érvényesülésével kapcsolatban az Alkotmánybíróság korábban több ügyben azt is leszögezte, hogy annak elengedhetetlen feltétele, hogy a szembenálló felek jelen legyenek az eljárási cselekményeknél, valamint a vád, illetve a védelem és terhelt ugyanolyan teljességben és mélységben ismerhesse meg az ügyben releváns adatokat {pl. 3245/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [21]}.

21. Figyelemmel arra, hogy a t. Alkotmánybíróság több döntésében is hivatkozta és rendszeresen figyelemmel van a strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatára, az alábbiakban a tisztességes eljárás kapcsán ezen fórum gyakorlatát is hivatkozunk.

22. Az eljárás tisztessége követelményének sérelmét a Bíróság csak akkor tartja megállapíthatónak, ha azt a per későbbi szakaszaiban sem orvosolták. A tisztességes eljárás hiánya megállapítható például, ha az eljárásban a felek számára nem volt biztosítva a felek egyenjogúsága, mellérendeltsége, a megfelelő részvétel vagy a fegyverek egyenlőségének követelménye. A Bíróság többször megállapította, hogy a tisztességes eljárás kapcsán a szabályozás a Részes Állam hatásköre, annak megtartása pedig a nemzeti bíróságok elsődleges feladata. A Bíróság az ilyen természetű ügyekben az Egyezmény értelmében azt vizsgálja, hogy maga az egész eljárás természete tisztességesnek minősíthető-e. (*Elsholz v. Germany* [GC], no. 25735/94)

23. A *Kress vs. Franciaország* ügyben kifejtett álláspontja szerint ennek a jognak lényegi tartalma: mindkét fél számára ésszerű lehetőség biztosítása arra, hogy ügyét olyan feltételek között adja elő, amelyek nem helyezik őt nyilvánvalóan hátrányos („substantial disadvantage”) helyzetbe ellenfeléhez képest. Általánosságban elmondható tehát, hogy egyfajta tisztességes egyensúly („fair balance”) kell fennálljon a felek között.

24. A strasbourgi esetjog alapján lényegi eleme a fegyveregyenlőségnek az un. „szóváltásos eljáráshoz való jog”, amely során a feleknek lehetőséget kell biztosítani, hogy a bíróság elé terjesztett kérelmekre, beadványokra reagálhassanak. Erre mutatott rá a Bíróság a *Vermeulen v. Belgium* ügyben, amelyben kimondta, hogy „egy polgári eljárásban a Semmitőszék előtt a főügyész (maga is államügyész) zárónyilatkozataira történő válaszadás lehetetlensége a tárgyalás berekesztése előtt a szóváltásos eljáráshoz való jog tagadása.”

Fenti gyakorlat jelen ügyre alkalmazva

25. Jelen ügyben a tisztességes eljárás sérelmét okozta, hogy az elsőfokú bírósági eljárásban az alperes bizonyítási indítványának visszavonását követően a bíróság nem tájékoztatta az Indítványozót arról, hogy a szakvéleményt ki kívánja rekeszteni a bizonyítékok köréből, így nem volt lehetősége új szakértő kirendelését indítványozni és bizonyítási kötelezettségének emiatt nem tudott eleget tenni. Ennek eredményeként nem került olyan szakértői bizonyítás lefolytatásra az eljárásban, ami meg tudta volna határozni a sérelmezett zaj mértékét, és az elsőfokú bíróság ítéletét így csak olyan tanúvallomásokra alapította, akik nincsenek azonos helyzetben Indítványozóval a zajszennyezés okozta tapasztalatok tekintetében abból az egyszerű okból kifolyólag, hogy otthonuk lényegesen messzebb helyezkedik el a zaj forrásától,

mint Indítványozó otthona. Mindez a jogvita lényegi részét képező, a bekövetkezett jogsérelem súlyosságát igazoló bizonyíték és bizonyítási eljárás kizárása volt, melynek alapvető jelentősége volt a jogvita eldöntése szempontjából. A szakértői vélemény megengedése a perbe nagy valószínűséggel Indítványozó pernyertességét eredményezte volna, vagy legalábbis nagyban elősegítette volna azt.

26. Megállapítható tehát, hogy az elsőfokú bíróság mulasztása miatt Indítványozónak nem volt biztosítva az az ésszerű lehetőség, hogy ügyét olyan feltételek között adja elő, amelyek nem helyezik őt nyilvánvalóan hátrányos helyzetbe ellenfeléhez képest. Arról ugyanis, hogy a bíróság a beszerzett szakvéleményt aggályosnak tartja, rPp. 3. § (3) bekezdése értelmében kellően egyediesített módon tájékoztatást kell adnia az eljárásban, amire – ahogy azt a másodfokú bíróság is megállapította – nem került sor. Ezen tájékoztatás hiányában az Indítványozó nem dönthetett arról, hogy az egyébként számára kedvező, az állításait alátámasztó szakvélemény helyett újabb szakvélemény beszerzését indítványozza, különös tekintettel arra, hogy az ellenérdekű fél bizonyítási indítványát visszavonta, tehát a tájékoztatás hiányában Indítványozó alappal feltételezhette, hogy további bizonyítási indítvány megtételére a részéről nem lehet indokolt.

27. A másodfokú bíróság egyértelműen az Alaptörvény 28. cikkében foglalt „józan ész”, mint bíróságokra kötelező értelmezési elvvel ellentétes álláspontra helyezkedett, amikor a zavarás szükségtelen mértékének meghatározása során a szakvéleményt nem tekintette ügydöntő bizonyítéknak, és ezért nem tekintette a szükségesnek az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, bár az eljárási szabálysértést megállapította. Hiszen nyilvánvaló, hogy zaj okozásával bekövetkezett zavarás súlyosságának egyik legfontosabb fokmérője annak hangereje. Egy suttogás nem jogsértő, teli torokból kiabálás igen. Amennyiben vita van a felek között, hogy milyen hangos is volt a jogvita tárgyát képező hangforrás, azt valahogy el kell dönteni, melynek egyik, ha nem egyetlen objektív eszköze szakértő bevonása. Ez jelen perben végül nem történt meg. A fegyveregyenlőség elvének értelmében ugyanis a peres feleknek egyenlő esélyt és alkalmat kell arra biztosítani, hogy tény- és jogkérdésekben véleményt formálhassanak és állást foglalhassanak, de Indítványozó részére az eljárási szabálysértés miatt ez nem volt biztosítva, mindez pedig a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény ellenességet eredményezett.

28. Indítványozó ismételten hangsúlyozza, hogy beadványa tárgya nem a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdések, a tényállás megállapítása, vagy a bizonyítékok újra értékelése és mérlegelése, mivel az az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat. {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}. A tisztességes eljárás sérelmét tehát nem az okozta, hogy a másodfokú bíróság nem tekintette a szakvéleményt ügydöntő jelentőségű bizonyítéknak, hanem az, hogy az elsőfokú bíróság által elkövetett eljárási szabálysértést, ami a tisztességes eljárással összeegyeztethetetlen módon megsértette a fegyverek egyenlőségének elvét jogkövetkezmények nélkül hagyva, gyakorlatilag bizonyítékok nélkül döntött, megismételve ezzel az elsőfokú bíróság jogsértését.

Az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdésében foglalt testi és lelki egészséghez való jog

29. Az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez. Ezen rendelkezés az Alkotmány 70/D. § (1) bekezdésének megfogalmazásával hasonlóságot mutat, így kiindulásként szükséges a 2011 előtti alkotmánybírói gyakorlatot vizsgálni.

30. A korai alkotmánybírói gyakorlat akként foglalt állást a testi és lelki egészséghez való jogról, hogy annak biztosítása olyan alkotmányos állami feladatot jelent, amelyet az állam központi szervei és a helyi önkormányzati – továbbá egyéb – szervek rendszere révén valósít meg. Ennek keretében az állam – egyebek között – egészségügyi intézményhálózat működtetésére és az orvosi ellátás megszervezésére köteles. Az egészségügyi intézményhálózat és az orvosi ellátás körében az Alkotmánybíró elvontan, általános ismérvekkel csak az egészen szélső esetekre korlátozottan határozhatja meg az állami kötelezettség kritikus nagyságát, vagyis azt a szükséges minimumot, amelynek hiánya már alkotmányellenességhez vezet. Ilyennek volna minősíthető például, ha az ország egyes területein az egészségügyi intézményrendszer és az orvosi ellátás teljesen hiányozna. Az ilyen szélső eseteken túl azonban az alkotmány 70/D. §-ában meghatározott állami kötelezettségnek nincs alkotmányos mércéje. A lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez való jog tehát önmagában alanyi jogként értelmezhetetlen, az alkotmány 70/D. § (2) bekezdésében foglalt állami kötelezettségként fogalmazódik meg, amely magában foglalja azt a kötelezettséget, hogy a törvényhozó a testi és lelki egészség bizonyos területein alanyi jogokat határozzon meg.

31. Ugyanakkor ez a testi és lelki egészséget az önállóan érvényesíthető alanyi jogok köréből kirekesztő attitűd a szakirodalomban megtörni látszik már az alkotmánykommentárnak az élethez és emberi méltósághoz való joggal foglalkozó fejezetében is, amely kifejti a 70/D. § és 54. § egymással való szoros kapcsolatát amikor rámutat, „az a szükséges minimum, amelynek hiánya már alkotmányellenességhez vezet, kapcsolja az egészséghez való jogot az élethez való joggal és tölti meg tartalommal.”

32. Az Alaptörvény hatálybalépését követő alkotmánybíróági gyakorlat ugyanakkor már szöveg szinten is elmozdulni látszik a korábban csak államcélként vizsgált testi és lelki egészség sztenderdjéről pozitív, tehát nagyobb védelmet biztosító irányba.

33. E jog tartalmát az Alkotmánybíróság a következőként értelmezte a 3132/2013. (VII. 2.) AB határozatában, mely szerint a XX. cikk (1) bekezdés az alapjog alanyi oldalát, a (2) bekezdés pedig annak objektív, intézményvédelmi oldalát tartalmazza. A testi és lelki egészséghez való jog szoros összefüggésben áll az emberi méltósághoz való jogból levezetett testi-lelki integritásához való joggal. Ebből következően pedig az egészséghez való alanyi jog az egyén testi és lelki integritását védi, s mint ilyen az ember egészségének megőrzésére szolgál {Indokolás [57] - [61]}.

Fenti elvek jelen ügyre alkalmazva

34. Azáltal, hogy – a tisztességes eljárás követelményének megsértése miatt - sem az elsőfokú, sem pedig a másodfokú eljárásban nem került sor igazságügyi szakértői vizsgálatra azzal összefüggésben, hogy pontosan milyen mértékű hanghatásokkal járt az Indítványozó által sérelmezett tevékenység, a bíróságok figyelmen kívül hagyták Indítványozó azzal kapcsolatban felhozott érveit, hogy az őt érő zajszennyezés a testi és lelki egészségre káros hatásokkal bír.

35. Mindez érdemben befolyásolta az eljárást, mivel így a másodfokú bíróság azzal kapcsolatban, hogy a zavaró magatartás a szükségtelen mértéket eléri-e, annak hiányában döntötte el, hogy Indítványozó arra vonatkozó állításait figyelembe vette volna, hogy egészségére káros a zajhatás. A bíróság tehát a tisztességes eljárás követelményének megsértésével elvonta Indítványozó azon jogát is, hogy testi- és lelki egészséghez és emberi méltósághoz való jogát érvényesíteni tudja, az otthon nyugalmának biztosításán keresztül.

36. Az állam és a bíróságok kötelezettsége ugyanis arra is kiterjed, hogy a megfelelő eljárásjogi garanciákat biztosítson az otthon nyugalmanak biztosításán keresztül az egészséghez való jogok érvényesülésére. Ez a követelmény jelen ügyben nem valósult meg, vagyis a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával.

Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében rögzített magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogának sérelme, valamint a (2) bekezdésben rögzített otthon nyugalmaához való jog megsértése

37. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.

38. Az Alkotmánybíróság a 32/2013. (XI. 22.) AB határozatában értelmezte a magánszférához való jogot és az annak viszonyát az emberi méltósághoz való joghoz. Megállapította, hogy az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése – a régi Alkotmány 59. § (1) bekezdésével ellentétben – átfogóan védi a magánszférát: az egyén magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét.

39. A magánszféra lényege tekintetében továbbra is fenntarthatónak tartotta az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatában megfogalmazott – a magánélet fogalmának esszenciáját jelentő, általános érvényű – megállapítást, miszerint a magánszféra lényegi fogalmi eleme, hogy az érintett akarata ellenére mások oda ne hatolhassanak be, illetőleg be se tekinthessenek [36/2005. (X. 5.) AB határozat, ABH 2005, 390, 400.].

40. Rávilágított arra, hogy az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében biztosított magánszférához való jog és az Alaptörvény II. cikke által garantált emberi méltósághoz való jog között különösen szoros a kapcsolat. Az Alaptörvény II. cikke megalapozza a magánszféra alakítása érinthetetlen területének védelmét, ami teljesen ki van zárva minden állami beavatkozás alól, mivel ez az emberi méltóság alapja. Az Alaptörvény értelmében a magánszféra védelme azonban nem szűkül le az Alaptörvény II. cikke által is védett belső vagy intimszférára, hanem kiterjed a tágabb értelemben vett magánszférára (kapcsolattartás), illetve arra a térbeli szférára is, amelyben a magán- és családi élet kibontakozik (otthon).

41. Az otthon nyugalma a 2018. júniusban megszavazott hetedik alkotmánymódosításban kapott jogi védelmet, összhangban a fent kifejtettekkel. Az Alaptörvény hetedik módosításával az Országgyűlés a magánélethez való jog hatékony biztosítása érdekében járt el, és tette a jogalkalmazás szempontjából kiemelt jelentőségűvé az otthon nyugalmanak védelmét. Az otthon nyugalmanak biztosítása azt a célt szolgálja, hogy az otthon, mint a magánszféra része a személyiség szabad kibontakoztatásának alapja, az emberi méltósághoz való jogból, mint anyajogból ered.
42. Az Emberi Jogok Európai Egyezménye a 8. Cikkben rögzíti a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogot, melynek részeként az egyezmény, bár nem explicite, de védi a nyugodt, egészséges környezethez való jogot is. (*Hatton and Others v. the United Kingdom* [GC], § 96; *Moreno Gómez v. Spain*, § 53) Az EJEB gyakorlata szerint ahhoz, hogy a 8. Cikkben biztosított jogok sérelme megállapítható legyen, a zajszennyezésnek közvetlen és azonnali következményekkel kell járnia az otthon nyugalmanak megzavarása szempontjából. Ennek megfelelően a zavaró körülményeknek el kell érnie egy bizonyos „súlyossági küszöböt”, anélkül, hogy szükségszerűen súlyosan veszélyeztetné az ember egészségét. Az EJEB álláspontja szerint a súlyos zajszennyezés befolyásolhatja az emberek jólétét, és megakadályozhatja őket abban, hogy otthonuk nyugalma élvezzék, anélkül, hogy az súlyosan veszélyeztetné egészségüket. (*Guerra and Others v. Italy*, § 60) Az Egyezmény sérelme azáltal következik be, hogy a környezeti zavaró hatása olyan súlyossági szintet ér el, amely jelentősen rontja a kérelmező azon képességét, hogy élvezze otthonát, magán- vagy családi életét, ez függ az ügy speciális körülményeitől, az adott személy mentális és egészségi állapotától is (*Fadeyeva v. Russia*, § 69). A zajszennyezésnek nem kell folyamatos jelleggel fennállnia, a 8. Cikk sérelmét megalapozhatja például a vidéki otthonok közelében kilőtt tűzijátékok által okozott hanghatás is. (*Zammit Maempel v. Malta*)
43. Az EJEB megállapította a 8. Cikk sérelmét egy diszkó (*Martínez Martínez kontra Spanyolország*) vagy bár (*Udovičić kontra Horvátország*) által okozott éjszakai zavaró hanghatások miatt is, valamint abban az esetben is, amikor a hatóságok nem reagálnak hatékonyan a súlyos és ismétlődő szomszédok által okozott zajokkal kapcsolatos panaszokra (*Surugiu kontra Románia*). Az Egyezmény sérelmét megállapított az EJEB azokban az esetekben is, amikor az állam nem tett megfelelő intézkedéseket a túlzott közúti forgalom miatti zaj csökkentésére, ami zavarta az otthon nyugalma (*Deés kontra Magyarország, Grimkovskaya kontra Ukrajna*).

Fenti elvek jelen ügyre alkalmazva

44. A Kunszentmártoni Járásbíróság 8.P.20.239/2017/83. számú ítélete és a Szolnoki Törvényszék 1.Pf.20.807/2019/5. számú ítélete teljes mértékben kiüresítik a magánszférához és az otthon nyugalmaához való jogát az Indítványozónak. A bíróságok eljárásjogi szabálysértésekkel összefüggésben figyelmen kívül hagyták az ügy lényegi körülményeit és a zajkibocsátás szintjének megállapítása nélkül döntöttek arról, hogy az Indítványozó által sérelmezett zaj mennyire zavaró. Az, hogy a bíróság ennek megállapítása nélkül döntött, a bíróság eljárásjogi szabálysértésének eredménye.

45. Az Indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok a jogszabályok alkalmazása során nem juttatták érvényre az alkalmazott jogszabályok alkotmányos tartalmát. Amint az Alkotmánybíróság azt az alkotmányjogi panasz jogintézményével összefüggésében kifejtette: *„[a] bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes”* {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]}.

46. A fent hivatkozott EJEB gyakorlatból is kitűnik, hogy nem csupán annak van jelentősége, hogy a zajszennyezés milyen mértékű, hanem annak is, hogy az adott személyre ez hogyan hat, illetve, hogy Önmagában az, hogy a zavaró tényező milyen gyakorisággal fordul elő, nem lehet alapja annak, hogy eldöntsük jogsértő voltát. A zajszennyezés egyértelműen befolyásolhatja az emberek jólétét, és megakadályozhatja őket abban, hogy otthonuk nyugalmaát élvezzék akkor is, ha ez csak havonta pár éjszakán át jelentkezik.

47. Az Indítványozó nem kéri az Alkotmánybíróságtól azt, hogy a bizonyítékoknak a bíróságok általi mérlegelését értékelje, de jelen esetben jelentősége van annak, hogy a másodfokú bíróság és az elsőfokú bíróság is anélkül döntött, hogy a sérelmezett zajhatást

felmérje, arra tekintettel, hogy ezt a másodfokú bíróság nem tekintette ügydöntőnek. Indítványozó álláspontja ugyanakkor, hogy a magánszféra és családi élet, otthon nyugalmanak kiemelt, Alaptörvényben biztosított védelmére tekintettel, ennek vizsgálatától nem lehetett volna eltekinteni abban az esetben sem, ha ez nem ügydöntő jellegű, mivel a bíróság által figyelembe vett bizonyítékok önmagukban alkalmatlanok a vizsgált kérdés eldöntésére.

48. Az Indítványozó magán- és családi életének, és otthonának Alaptörvényben biztosított védelme tehát az eljárási szabályok fent részletesen kifejtett módon való megsértése miatt nem valósult meg, ami miatt otthonának nyugalma jelenleg is sérül. A magánszféra lényegi fogalmi eleme, hogy az érintett akarata ellenére mások oda ne hatolhassanak be, az Indítványozó otthona előtti zajszenyezés azonban ezt a lényegi áthatolhatatlanságot semmisíti meg, ami az Alaptörvény VI. Cikkének sérelmét okozza.

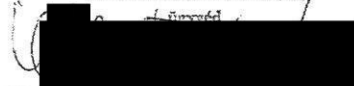
49. Végezetül hangsúlyozandó, hogy jelen beadvány tárgya olyan a bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, amely Indítványozó otthonának, családi életének megsértésén keresztül emberi méltóságát is sérti. Nyilvánvalóan alaptörvény-ellenesnek kell tekinteni azokat a bírósági eljárásokat, melyek egy ilyen kiemelten védett területtel összefüggésben - mint az otthon nyugalma – az alapvető tisztességes eljáráshoz szükséges követelményeket sem teljesítik, aminek eredményeként, a fegyverek egyenlőségének elvének érvényesülése hiányában olyan bírósági ítéleteket credményeztek, amelyek sértik az Alaptörvény VI., XX. valamint XXVIII. cikkét.

50. Erre tekintettel kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Kunszentmártoni Járásbíróság 8.P.20. 239/2017/83. számú ítéletének és a Szolnoki Törvényszék 1.Pf.20.807/2019/5. számú, az Indítványozó részére 2020. január 6. napján kézbesített ítéletének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azokat semmisítse meg.

Kelt: Budapest, 2020. március 6.

Indítványozó képviselőjében:

dr. Karsai Dániel

Karsai Dániel Ügyvédi Iroda
dr. Karsai Dániel András

